

POSTANOWIENIE

Dnia 28 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Kala

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 28 czerwca 2024 r.
wniosku obrońcy oskarżonego B. T. oskarżonego o czyn z art. 18 § 3 k.k. w zw. z
art. 107 § 1 k.k.s. o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Ryszarda
Witkowskiego od udziału w sprawie I KS 18/24
na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k.

postanowił
nie uwzględnić wniosku.

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 6 czerwca 2024 r. obrońca oskarżonego B. T., powołując się na przepisy art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k., wniosła o wyłączenie SSN Ryszarda Witkowskiego od rozpoznania sprawy I KS 18/24. Wnioskodawczyni wskazała, że zachodzi uzasadniona wątpliwość co do bezstronności ww. sędziego. Jako powód owej wątpliwości wnioskodawczyni wskazała fakt, że ww. sędzia na swój urząd został powołany w procedurze nominacyjnej z udziałem wadliwie ukształtowanej – tj. na podstawie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw – Krajowej Rady Sądownictwa. Ponadto pierwotnie został powołany na stanowisko sędziego w Izbie Dyscyplinarnej, która nie ma statusu sądu w rozumieniu konstytucyjnym, a przeniesienie go do Izby Karnej nastąpiło bez dochowania wymogów z art. 179 Konstytucji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Na wstępie należy stwierdzić, że Sąd Najwyższy w tym składzie nie podziela stanowiska, iż udział w rozpoznaniu sprawy sędziego Sądu Najwyższego, który na ten urząd został powołany na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, wywołuje sam przez się i w każdym przypadku stan nienależytej obsady sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (zob. uzasadnienie zdania odrębnego sędziego Sądu Najwyższego Dariusz Kali do uchwały składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., sygn. akt BSA I – 4110 – 1/20). W tym miejscu odwołać się należy również do wiążącego charakteru wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r., sygn. akt U 2/20 stwierdzającego, że uchwała składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20, jest niezgodna z:

1. art. 179, art. 144 ust. 3 pkt 17, art. 183 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 8 ust. 1, art. 7 i art. 2 Konstytucji RP,
2. art. 2 i art. 4 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej,
3. art. 6 ust. 1 EKPCz.

Mając na uwadze treść powyższego wyroku Trybunału Konstytucyjnego trzeba podkreślić, iż art. 8 ust. 1 Konstytucji RP stanowi, że *Konstytucja jest najwyższym prawem Rzeczypospolitej Polskiej*. Z kolei w świetle art. 190 ust. 1 Konstytucji RP *orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne*. Wobec tego żaden sąd nie jest uprawniony do prowadzenia postępowania zmierzającego do wzruszenia orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, jak też samodzielnego podważania obowiązywania wyroku tego Trybunału. Skoro tak, prezentowana niekiedy w orzecznictwie (zob. np. uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2023 r., sygn. akt III KK 435/22) koncepcja „braku wiążącego charakteru” wskazanego wyroku Trybunału Konstytucyjnego musiałaby się opierać na – niemającej jednoznacznego osadzenia w prawie pozytywnym i ujmowanej niekiedy m.in. z tego powodu jako osobliwa - konstrukcji *sententia non existens*. W judykaturze wyrażony został trafny i obszernie umotywowany pogląd, że „orzeczenie sądu prawnie nie istnieje, gdy w

orzeczeniu brak jest tego rodzaju elementów czy warunków, które według ustawy procesowej nadają mu charakter i skutki orzeczenia sądowego (...); nie sposób uznać, by udział w wydaniu wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r., sygn. akt U 2/20, dwóch sędziów TK, których status jest kwestionowany, był tego rodzaju wadą prawną, która pozwala na sięgnięcie do konstrukcji *sententia non existens*. Nie można również podzielić tezy, iż w sprawie U 2/20 Trybunał Konstytucyjny orzekł poza swoimi kompetencjami ustawowymi” (uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 3 listopada 2021 r., IV KO 86/21). W treści uzasadnienia postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 3 listopada 2021 r., IV KO 86/21 trafnie nie dopatrzono się tego rodzaju „okoliczności nadzwyczajnych” (odwoływano się do tej formuły w uzasadnieniach postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2021 r., I KZ 29/21 oraz postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 29 września 2021 r., V KZ 47/21), które mogłyby podważyć konieczność respektowania w odniesieniu do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r., sygn. akt U 2/20, wskazań art. 190 ust. 1 Konstytucji RP (zob. też uzasadnienie zdania odrębnego sędziego Sądu Najwyższego Dariusza Kali do uzasadnienia postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2023 r., sygn. akt III KK 435/22).

W konsekwencji należy uznać, że Sąd Najwyższy orzekający w niniejszej sprawie, w świetle treści art. 190 ust. 1 Konstytucji RP, nie był związany uchwałą składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20.

Brak jest również podstaw do twierdzenia, że sam fakt, iż sędzia Sądu Najwyższego został powołany w kwestionowanej we wniosku procedurze i był niegdyś sędzią Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego rodzi uzasadnione wątpliwości co do bezstronności sędziego. Tego rodzaju okoliczność, w kontekście treści art. 41 § 1 k.p.k., należałoby wykazać konkretnymi, nawiązującymi do realiów tej właśnie, indywidualnej sprawy, argumentami. Przepis art. 41 § 1 k.p.k. stanowi bowiem jednoznacznie, że sędzia ulega wyłączeniu jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać **uzasadnioną** wątpliwość co do jego bezstronności w

danej sprawie (podkreślenie SN). Takich argumentów rzeczony wniosek nie zawiera.

Kierując się powyższą argumentacją, Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej postanowienia.

[PGW]

[a.ł]